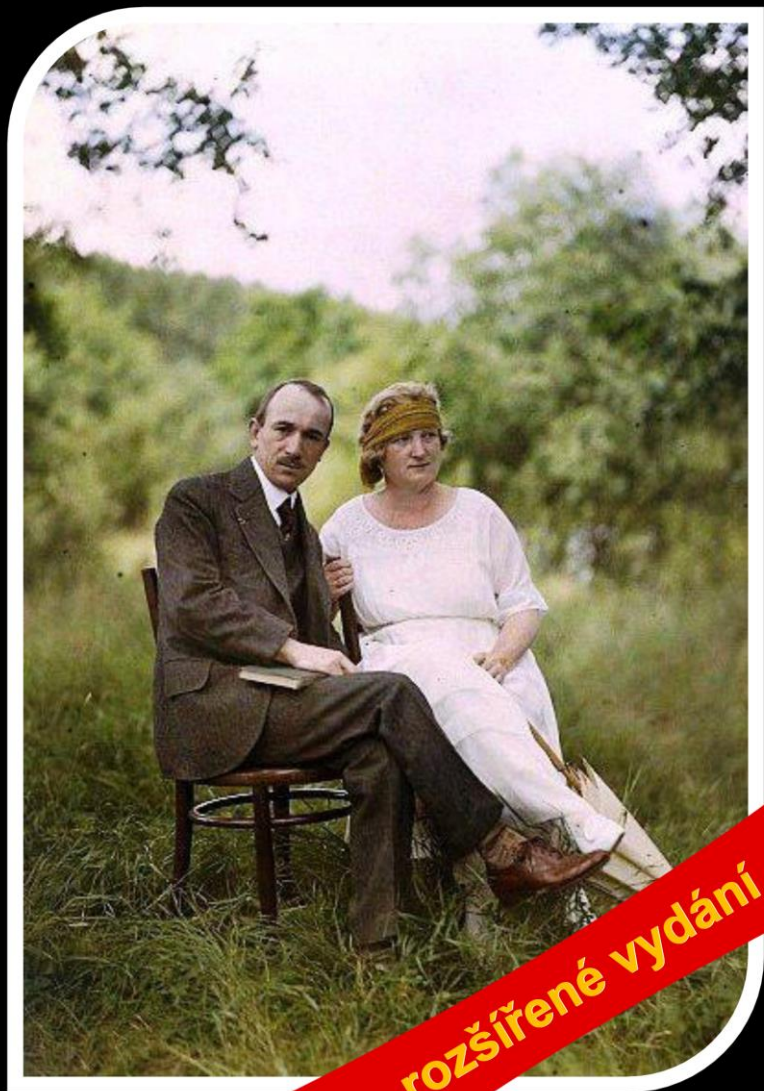

EDVARD BENEŠ BEZ ADORACE

2. rozšířené vydání

IVAN KAZIMOUR

Ivan Kazimour

Edvard Beneš bez adorace

2. rozšířené vydání

Copyright

Autor: Ivan Kazimour

Vydal: Martin Koláček – E-knihy jedou

2. elektronické vydání

2016

ISBN:

978-80-7512-466-1 (ePub)

978-80-7512-467-8 (mobipocket)

978-80-7512-468-5 (pdf)

Místo úvodu

Dostává se Vám do rukou druhé rozšířené vydání knihy *Edvard Beneš bez adorce*. Původní kniha byla rozšířena o vzpomínky dalších osobností popisované doby, např. Hitlerova tlumočnicka Paula Schmidta, šéfa československé rozvědky Františka Moravce a několika dalších osob. Snažil jsem se tak ještě více eliminovat ošidnost osobního názoru autora, který to však v žádném případě nezviklalo.

V souvislosti s našimi dějinami jste si možná občas kladli otázky – nedalo se něco udělat v únoru 1948, aby se Gottwald nedostal k moci? Nebylo by lepší, kdybychom se, v r. 1938 Německu vojensky bránili? U obou otázek figurovalo jméno Edvarda Beneše. Protože jsem si je kladl i já prostudoval jsem jeho životopisy, přečetl jeho paměti, hledal jsem i další prameny. Zjistil jsem, že těch otázek by mohlo být podstatně víc. Že byly v minulosti události, o kterých jsem neměl tušení stejně, jako většina našich občanů. Teprve po seznámení se s nimi a po jejich zařazení do kontextu se začal objevovat, alespoň pro mne, nový obraz té doby.

Co by se tehdy asi stalo, kdyby... Pokud tato slova pronesete nahlas, obvykle se najde někdo, kdo ihned namítne, že zabývat se tím *co by kdyby* je naprostý nesmysl, ztráta času a obvykle přidá i jinou nelichotivou poznámku. Ano, je pravda, že *co se stalo, již nejde odestát*, ale to neznamená, že „hra“ *co by kdyby* je nesmysl. Právě naopak. Je hodně profesí, a politika je jednou z nich, kde hrát tuto hru je povinností a jedním z nejdůležitějších předpokladů pro výkon oné činnosti či práce. Ovšem ne zpětně, ale před každým důležitým rozhodnutím si klást otázku: Co by se mohlo stát – co se stane při této variantě, a co při tamté? V tomto textu chci ukázat, že známý politik, ministr zahraničních věcí a druhý československý prezident pravděpodobně tuto hru nehrál, nebo v ní sám sebe trochu podváděl. Podmínkou této hry je totiž nelhat si sám sobě.

Následující řádky zmiňují události, které se v době života Edvarda Beneše staly a jsou prokládány tím, co E. Beneš udělal, jak zareagoval. Není totiž možné sledovat život Edvarda Beneše bez toho, abychom souběžně nesledovali obraz doby, ve které konkrétní situace prožíval a řešil.

V politice i v diplomacii nestačí, mít obrovské znalosti a být správně informován – to je, či měla by být samozřejmost, ale je minimálně výhodné být vybaven sociální inteligencí, empatií, schopností předvídat a schopností působit na lidi přátelsky, sympaticky a přesvědčivě. Již staří filosofové používali termínu *přirozený vůdce*, v anglicky psaných

manažerských učebnicích se užívá poněkud jiného výrazu *opinion leader* tedy názorový vůdce. Edvard Beneš zdaleka vším nedisponoval a určitě nebyl přirozeným vůdcem, možná byl vůdcem názorovým, ale zdaleka ne pro všechny. Mnoho věcí udělal výtečně, mnoho věcí neudělal zcela správně, a některé z nich udělal zcela špatně. Které byly jeho největší chyby?

Spolu s Masarykem a Štefánikem vytvořili stát na myšlence tzv. Čechoslovakismu, tedy že na území nově vzniklé republiky žije pouze jeden *československý* národ. Byla to obrovská, nepochopitelná chyba, zvláště když se oba vystudovaní filosofové rádi chlubili svými sociologickými znalostmi. Beneš svůj názor nikdy nezměnil a chybu zřejmě nepochopil.

Beneš jako jeden z prvních evropských politiků pochopil nebezpečí, které Československu a celé Evropě hrozí od fašistického Německa. Přesto nedokázal včas dostatečně vojensky zabezpečit území republiky. Alespoň nepřipraveností země na válku později sám vysvětloval přijetí Mnichovské dohody a odvolání mobilizace, na což jsou dodnes rozdílné názory. Zřejmě věčnou a nezodpovězenou otázkou zůstane, zda se měla naše země v r. 1938 vojensky bránit. Nicméně dnes je jisté, že pouze o Československo se Hitler tak složitě přetahoval na diplomatickém poli a asi věděl proč. Do všech ostatních zemí vtrhl zcela bez okolků. Vyhlášení první – částečné – mobilizace bylo ukázkou naprostého selhání Benešovy politické prozíravosti. Těžko lze říci, proč

zpravodajská služba dala prezidentovi mylné informace, ale odpovědnost nese Beneš, který tehdy ztratil hodně ze svého mezinárodního kreditu. Přijetím Mnichovského diktátu a odvoláním druhé mobilizace situaci ještě zhoršil.

Po Mnichovském diktátu, kdy naprosto zklamala především Francie, ale i Velká Británie se nekriticky obrátil k Sovětskému svazu. Markantní to bylo zvláště po roce 1943, kdy se Sovětským svazem uzavřel dlouhodobou smlouvu. Bezmezně důvěřoval Stalinovi a považoval za nezbytnou spolupráci s Komunistickou stranou. U vedoucích představitelů západních demokracií vzbudil oprávněný dojem, že se chce Československo připojit k sovětskému bloku.

Takzvaný únorový převrat. Tehdy již byl Beneš velmi nemocen, dávno měl abdikovat a zcela nepochopitelně přijal demisi 12 ministrů, což k vyvolání nových voleb nestačilo. Argumentace o tom, že po Praze pochodovaly ozbrojené milice, neobstojí, když si uvědomíme, že po puči 12. září 1938 nechal armádou doslova vyhnat ze země ozbrojené Henleinovy oddíly. Neoprávněné ozbrojování, krádeže a loupeže, které předvedly Lidové milice, byly a jsou trestnými činy ve většině civilizovaných zemí a měly být potrestány.

Benešovým velkým problémem bylo, že se v kritických situacích – především mnichovská a únorová krize ani nepokusil zkusit jiné řešení než ústup.

Ano, je pravda, že *co se stalo, již nejde odestát*, je také pravda, že určitá idealizace dějin je věc přirozená a svým způsobem i potřebná. Ale ani jedno neznamená, že bychom neměli věci a činy (alespoň občas) pojmenovat pravými jmény a sami sobě nelhat.

Zkuste se začíst a vytvořte si svůj vlastní názor.

Začátek

Eduard Beneš se narodil 28. května 1884 v Kožlanech na Rakovnicku jako nejmladší syn a 10. dítě Matěje Beneše. Ten se narodil 20. února 1843 v Třímanech, a zemřel 15. října 1910 v Brandýse nad Labem. Měl malé hospodářství, povoznictví jednu ze čtyř místních cihelen a obchod se smíšeným zbožím. Postupně hospodářství zvětšoval o další pole. Zdálo by se, že byl dobře finančně zajištěn, ale rodina žila velmi skromně a k tomu byl vychován i Eduard. Jeho matka Anna Petronila Benešová, rozená Benešová se narodila 31. května 1840 v Kožlanech, kde také 19. ledna 1909 zemřela. Otec s matkou byli bratranec a sestřenice(!).

Rod Benešů pocházel z rodu svobodných sedláků ze Šlovické tvrze z nedalekých Šlovic. Rod se rozděloval na majitele tří gruntů, které neustále stojí vedle sebe. Prvnímu gruntu se říká „*U Benešů*“, druhému místní přezdívají „*U Vítů*“ a třetímu „*U Ziků*“. První rodina

Benešů ze Šlovic se později přestěhovala do blízkých Tříman. Z této rodiny pochází Matěj Beneš, který byl synem Josefa Beneše z Tříman a matky Anny Staňkové z Týřovic, a jehož synem byl Eduard Beneš. Z gruntu nazývajícím se „U Vítů“ ze Šlovic koupil Jan Beneš a jeho manželka Františka v Kožlanech grunt s číslem popisným 101 pro svého syna Jana Beneše, který si vzal za manželku Kateřinu Kopovou z nedalekých Kralovic. Z jejich manželství vzešli čtyři děti Vojtěch, Jan, Tonička a Anna, což je budoucí maminka Eduarda Beneše. Na gruntu zbyla nejmladší dcera Anna jako jediná dědička chalupy a 16ti strychů polí (4,6 ha) a byla proto žádanou nevěstou. Anna nebo také Nana, jak ji říkali doma, byla poslána za mlada do služby k pánům do Německa a Kadaně, kde se naučila dobře německy. Při zasnubách dala přednost před ženichem ze Sudet svému bratranci Matěji Benešovi z Tříman, kterého znala od dětství, když jezdili na poutě k dědečkovi.

Základní školu absolvoval v Kožlanech. Chodit tam začal 18. září 1890 a ukončil ji v červnu r. 1896. Byl prý uzavřený, hloubavý a dosti nespolečenský chlapec, s nikým se blíže nekamarádil.

Otec si přál, aby se Eduard, vzhledem ke své drobné postavě, vyučil ševcem. Na naléhání starších synů ale otec ustoupil a souhlasil, aby se přihlásil na průmyslovou školu, kam ale nebyl přijat pro velký počet

uchazečů. Eduard byl v r. 1896 přijat na 6. gymnasium na Královských Vinohradech v Londýnské ulici 34 (tehdy Hálkova) v Praze (dnes Základní škola). Maturoval v roce 1904 s průměrným prospěchem. Chování měl uspokojivé (2. stupeň ze čtyř), výborný nebyl ze žádného předmětu, chvalitebný byl z náboženství, zeměpisu a dějepisu, z fyziky, tělocviku a těsnopisu. Znamku dobrý obdržel ze zbývajících předmětů, tedy z latiny, češtiny, matematiky, přírodopisu, filozofické propedeutiky, němčiny a francouzštiny. Budoucího ministra zahraničí by v něm tehdy asi nikdo nehledal. Hrál fotbal za juniorské mužstvo Slavie Praha.

Po studii na gymnáziu se Eduard Beneš zapsal na filozofickou fakultu v Praze, kde studoval románské a germánské jazyky a filosofii. Jeho profesory byli František Čada (1855-1918), František Drtina (1861-1925), František Krejčí (1858-1934) a T. G. Masaryk (1850-1937). V letech 1904-05 přeložil z francouzštiny román Emila Zoly *Zabiják*. V té době se definitivně odvrátil od katolické církve a začal se blíže stýkat s Masarykem. Na jeho doporučení a poté, co získal stipendium z redakce *Alliance française* se rozhodl pokračovat v bezplatném studiu na pařížské Sorboně, kde si na filozofické fakultě zapsal studium italského a ruského jazyka a literatury. Záhy ale změnil názor a přešel studovat politické vědy a sociologii na *Svobodné škole politických a sociálních nauk (Ecole libre des sciences politiques, dnešní Institut d'études politiques de Paris)*. Za pobytu ve Francii byl i dopisovatelem sociálně demokratických listů *Právo lidu* a *Rovnost*, kam v r. 1906 zaslal celkem 61 článků. Psal i pro další periodika. Ve Francii setrval do roku 1907, kdy přesídlil do Berlína. Výjimkou byl

jeho čtyřměsíční pobyt v Londýně, kdy v červnu 1906 opustil Francii a ubytoval se ve 154 Stamford Street, Waterloo Road, aby se zdokonalil v anglickém jazyce. V r. 1906 vážně onemocněl žaludeční chorobou a několik týdnů se léčil v lázních v Le Treportu na Alabastrovém pobřeží v Horní Normandii.

V té době si změnil křestní jméno z Eduarda na Edvard. To již trochu napovídá o jeho povaze, o zvýšené míře sebestřednosti, která bývá často vysvětlována Benešovou malou výškou (165 cm) a s tím spojenou touhou zaujmout a vyniknout. Mužské křestní jméno Edvard je odvozeninou anglického jména Edward, ovšem s nepochopitelným (možná vlasteneckým) nahrazením „w“ obyčejným „v“. Význam jména můžeme hledat u staroanglického tvaru jména „Éadweart“, který se skládá ze slov „éad“ („štěstí, blaho“, také „moc“ či „bohatství“) a „weart“ („strážce“). Když už hovoříme o jménech – Beneš pochází ze jména Benedikt, což znamená blahořečený. Zasloužil by si Beneš být blahořečený?

Jeho povaha byla velmi rozpolcená, neboť na jedné straně tu byla jeho obrovská touha vyniknout, spojená s jeho nesmírnou pílí, pracovitostí a schopností se vzdělávat. Na druhé straně to byla jeho nevysvětlitelná bojácnost, která se navenek projevovala např. tím, že se bál létat v letadle, cestovat lodí, při jízdě autem se bál sedět na předních sedadlech, ale nesporně se později projevila i v jeho

mnohých politických rozhodnutí. K nepochopitelným, zvláště v jeho postavení, patřily jeho dvě známé „úchytky“, které se projevíly při jeho pobytu v Anglii: jezdil londýnským metrem na „černo“ a kradl kávové lžičky přímo v jídelních prostorách královských jídelen. Dokonce prý musel zakročit britský ministr zahraničí Anthony Eden. Údajně řekl, že *„pokud má pan prezident a exilová vláda ČSR nedostatek kávových lžiček, je ochotna vláda jeho veličenstva dodat toto zboží přirozenou cestou. Způsob jakým čelí pan prezident ČSR tomuto nedostatku, je v diplomatických kruzích Spojeného království značně neobvyklý...“* (srovnej Václav Klaus, Chile 4. 4. 2011).

V Paříži se Beneš seznámil s Annou Vlčkovou, která také studovala na Sorboně. Narodila se 16. července 1885 v Domaslovicích (tehdy Deutzendorf) u Oseka, nedaleko Duchcova. Pocházela z chudé rodiny. Její otec Václav Vlček se vyučil krejčím. Byl však i velmi dobrým muzikantem a proto 11 let hrál u vojenské hudby. Nakonec získal místo pod penzí jako traťový strážný u státní dráhy. Její matka Josefa roz. Ostatková se živila jako švadlena. Václav Vlček byl v polovině osmdesátých let přeložen do Deutzendorfu na dokončovanou železnici Most-Moldava. Tam se Anna narodila. V r. 1888 se přestěhovali do Dobronic u Tábora a v r. 1890 do Tábora. Tam začala v r. 1891 navštěvovat dívčí obecnou školu na Parkáně. Od r. 1896 studovala na trojtřídní měšťanské škole na Parkáně. Druhý ročník měšťanky však již navštěvovala ve Slaném, kam se její rodina

přestěhovala poté, co otec utrpěl úraz a byl penzionován. Čtrnáctiletou Annu si v r. 1899 adoptovala její nevlastní teta Eva Šulcová. Ta zdělila větší jmění, po Vilemíně Štorchové, u které pracovala jako hospodyně. Část tohoto jmění poskytla na vzdělání Anny, která se za ní přestěhovala do Prahy. Navštěvovala tam Průmyslovou (později rodinnou) školu a potom absolvovala ještě Obchodní školu. Bydlet měli na Vinohradech v ulici U Riegrových sadů 14 v domě, který patřil pražskému policejnímu řediteli a dvornímu radovi Václavu Oličovi. Zde se údajně spřátelila s dcerou majitele domu Annou Oličovou, zvanou Aťa. Dům pana Oliče se ale začal stavět až v r. 1907! Pravděpodobně se dívky znali již z dřívějšíka, když na přelomu století bydlela Eva Šulcová s Annou Vlčkovou na Betlémském náměstí čp. 251 a Oličovi v nedaleké Bartolomějské ulici čp. 313. Každopádně vzniklo přátelství na celý život.

V únoru r. 1905 odjela Anna Oličová, spolu se svou sestřenicí volyňskou Češkou Lídou Šmolíkovou, studovat na pařížskou Sorbonu. Teta nechtěla devatenáctiletou Annu Vlčkovou do Paříže pustit, ale nakonec jejím prosbám podlehla a Anna v květnu do Paříže odjela také. Snoubencem Ludmily Šmolíkové byl novinář, také volyňský Čech Věnceslav Švihovský, který obě dívky seznámil se studentem Edvardem Benešem. Anna a Edvard se neformálně zasnoubili v r. 1906 v pařížské Lucemburské zahradě. Anna si na Benešovo přání změnila křestní jméno na Hana. Svatba se konala 6. listopadu 1909 v chrámu svaté Ludmily na pražských Vinohradech, bez účasti rodiny a přátel. Neexistují ani žádné fotografie ze sňatku. Ten údajně proběhl v častých ranních hodinách, aby

Beneš stihl tramvají dojet do školy na první hodinu. Manželé si pronajali byt v ulici U Riegerových sadů 26/1521, na přelomu let 1911-12 se přestěhovali do třípokojového bytu v domě pana Oliče U Riegerových sadů 14.

Zde je nutné zmínit se o jedné věci. Občas veřejností a internetem proběhnou zprávy o intimním životě Anny Vlčkové – Hany Benešové. Doklady o všech tvrzeních jsou minimálně ze třetí ruky, ústní, s tím, že údajné písemné záznamy byly již dříve zničeny. Vzhledem k tomu, že není možnost tyto informace validovat, není k nim v této knize přihlíženo, i když by mohly některé věci vysvětlit.

Pařížská studia Beneš přerušil v létě 1907. Chtěl odjet do Ruska, ale carská vláda mu nevydala pobytové vízum, protože jim byl Beneš podezřelý svými styky s francouzskými revolucionáři a s ruskými anarchisty. Odjel proto v říjnu do Berlína, kde se zabýval studiem děl Immanuela Kanta, Johana Gottlieba Fichta, Georga Wilhelma Hegela, Karla Marxe a Friedricha Nietscheho. V té době přeložil do češtiny práci Charlese Borgeauda z právnické fakulty v Ženevě „*Vznik, rozšíření a povaha psaných ústav*“. V červnu se vrátil do Paříže a Dijonu. Vysokoškolské studium ukončil nejprve v r. 1908 doktorátem práv v Dijonu francouzsky psanou doktorskou prací *Problém rakouský a otázka česká - Studie o politických bojích slovanských národů v Rakousku*, která vyšla knižně, ale dochovalo se jen málo výtisků. Tento diplom však nebyl v Rakousko-Uhersku uznáván. O rok později proto složil rigorózní

zkoušky v Praze na téma *Původ a vývoj moderního politického individualismu*.

I když by se to nezdálo, E. Beneš (nebo jeho manželka?) měl i jisté podnikatelské sklony. V r. 1910 zakoupili manželé za 14 000 Kč pozemek 299/1 ve Vršovicích, kde jim téhož roku stavitel Karel Lehovec postavil čtyřpatrový činžovní dům, který dokončil 10. listopadu 1910. Stavba stála 67 828,85 Kč. Dům stojí dodnes v Ruské ulici 26/566.

Tři roky vyučoval na pražské obchodní akademii. Souběžně se pokoušel studovat práva (nejprve na české, pak na německé právnické fakultě), studia však nedokončil (až v roce 1945 Beneš obdržel čestný doktorát práv). V roce 1912, se úspěšně habilitoval v oboru filosofie. Jako habilitační práci předložil sociologickou studii „*Stranictví*“, kde se zabývá pojmem davu, vzájemného poměru a soupeření politických stran, úkoly, které mají strany v životě davů, vnitřní a vnější organizací stran. Práce vyšla tiskem v r. 1912.

6. srpna 1913 byl Beneš jmenován soukromým docentem pro obor sociologie. Mezi lety 1912-15 vedl na Filozofické fakultě Univerzity Karlo-Ferdinandovy teoretické semináře, kde se rozebíraly otázky války, všelidských hodnot, právo na sebeurčení národů, demokracie i humanismu.

1914 – 1918

Propuknutí 1. světové války jej podnítilo k organizování vnitřního odboje "Maffie", což byl český výbor odboje proti Rakousko – Uherské monarchii. Na podzim se setkal s Masarykem, který ho seznámil se svými plány na práci v zahraničí, na jejichž realizaci mu však chyběly peníze. Beneš mu nabídl 4 000 Kč z věna své manželky Hany, které získala po smrti své tety. Masaryk pak vzpomínal: „... *de facto* Beneš *financoval* začátky naší revoluce“. Obstarával zejména spojení mezi Prahou a Masarykem ve Švýcarsku.

Na jaře 1915 Beneš, s pomocí známého lékaře, u odvodu simuloval kulhání a nemusel narukovat. Téhož roku dostal informaci, že se o něj velmi zajímá rakouská policie.

Při letním pobytu ve vile pražského policejního ředitele Václava Oliče v Řevničově (do roku 1923 úředně nazývaný Řenčov) u Nového Strašecí se rozhodl emigrovat. Uvažoval o emigraci do Rumunska. Podařilo se mu ale získat pas bosenského Čecha Miroslava Šíchy. S tímto

trochu pozměněným pasem se jako obchodní cestující s optickými přístroji vydal vlakem na cestu z Řenčova do Aše. Připomínala to pamětní deska na domě s textem: „Z tohoto domu vydal se na cestu dne 31. srpna 1915 Dr. Edvard Beneš, aby za hranicemi, v požáru světové války, zápasil o svobodu národa československého“. Manželku, se kterou byl oddán necelých šest let, opouštěl, jak předpokládal, na maximálně dva roky. Ve skutečnosti to bylo téměř tři a půl roku odloučení.

V Aši se spojil se svým bývalým spolužákem MUDr. Karlem Amerlingem a v noci přešel zelenou hranici. Z Hofu odjel vlakem do Fridrichshavenu, pak parníkem do Rohrschachu a druhý den navečer již povečeřel T. G. Masarykem v restauraci *Des Eaux-Vives* v Ženevě. Od té doby jsou jeho životní osudy úzce spjaty s osobnostmi T. G. Masaryka a M. R. Štefánika. Žil v Paříži, v malém pokojíku v rue Leopold Robert velmi prostým životem, jak byl zvyklý z domova. Odtud také organizoval a řídil jednotlivé složky zahraniční emigrace, podílel se na propagaci československého politického programu. Reorganizoval kurýrní službu, kterou se udržovalo ilegální spojení s „*Tajným výborem Maffie*“ v Čechách. Až v r. 1916 po naléhání M. R. Štefánika a poté, co mu byl zvýšen plat, se nechal přesvědčit a začal se lépe oblékat, lépe jíst a přestěhoval se na lepší adresu v Rue Bonaparte 18. Od té doby známe Beneše šviháka. Jeho diář z té doby obsahuje časté návštěvy dobrých restaurací a známých salónů, např. literárního salonu hraběnky Pauline Ménard-Dorian (1870-1941), nebo salónu krásné herečky a novinářky Colette de Jouvenel (1873-1954).

Od 12. října 1915 do 29. března a pak od 17. listopadu 1916 do 30. ledna 1917 byla Hana Benešová, v souvislosti s tzv. *Knoflíkovou aférou*, vězněna v Praze a ve Vídni. Pod nátlakem přiznala, že je její manžel ve Švýcarsku a že mu byly svěřeny na opatrování spisy prof. Masaryka, které byly ukryty v prázdném bytě ve Vršovicích. Vysvobodila jí až všeobecná amnestie císaře Karla z července 1917.

Dne 6. dubna 1917 vyhlásily USA válku Německu (ale ne Rakousko-Uhersku). Až do začátku roku 1918 usilovaly USA o separátní mír s Rakousko-Uherskem. Na jaře 1918 již bylo jasné, že odtrhnout habsburskou monarchii od Německa nebude možné. Koncem války pak americký prezident Woodrow Wilson (1856-1924) konečně připustil možnost rozdělení Rakousko-Uherska na jednotlivé státy. Svou nótou z 18. října 1918 vyzval rakousko-uherskou vládu, aby se dohodla s „*Čechoslováky*“ a s Jihoslovany.

Mimo diplomatických jednání k získání politické prestiže zahraniční odbojové akci pořádal Beneš cyklus přednášek na pařížské Sorbonně o Slovanstvu, psal řadu článků do francouzských a českých zahraničních novin. Podílel se na ustanovení *Československé národní rady* (1916), kde zastával místo generálního tajemníka. Společně s M. R. Štefánikem jednal s představiteli dohodových mocností o zřízení samostatných čs. vojenských jednotek. Po získání souhlasu i podpory byly postupně vytvořeny legie ve Francii (prosinec 1917), Itálii (duben 1918) a Rusku (léto 1918).

V rozporu s podmínkami dohody mezi SSSR a ruským oddělením Československé národní rady se ozbrojený československý sbor složený z bývalých válečných zajatců vydal na cestu do Vladivostoku. Část sboru, asi 40 tisíc mužů se postavila 26. května 1918 proti sovětské moci. Obsadili Čeljabinsk, Samaru, Kazaň, Ufu, Tomsk a další ruská města. Americká vláda to velmi uvítala s tím, že *je velmi žádoucí ponechat československá vojska na Sibiři* a vojska by se měla stát *jádrem vojenské okupace Transsibiřské železniční magistrály*. Sovětská vláda 12. června 1918 prohlásila, že s tímto kontrarevolučním vystoupením skončuje. Fakt, že čs. vojska pod vedením gen. Jana Syrového rychle získala kontrolu nad obrovským územím Sibiře, neunikl Spojencům. Spojené státy a Japonsko byly odhodlány Čechoslovákům pomoci, ale brzy se jejich zájmy začaly křížit a pomoc byla neúčinná. Edvard Beneš se až do konce července snažil o stažení československých jednotek a jejich přesunutí do Francie.

Občas se můžeme dočíst, že Masarykovo a Benešovo úsilí o vymanění z vlivu Rakousko-Uherska bylo pokračováním *Národního obrození*. Mimochodem, termín *Národní obrození* vymyslel sám T. G. Masaryk, a poprvé ho použil ve svém díle *Česká otázka*. Sami obrozenci používali termíny *vzkříšení* případně *znovuzrození národa*. Obrozenci však chtěli emancipaci českého národa v rámci Rakouské monarchie, jejíž součástí České země byly od r. 1526, kdy vymřela česko-uherská větev Jagellonců a česká šlechta si zvolila za krále Ferdinanda I. Habsburského

(1503-64), jehož manželkou byla Anna Jagellonská (1503-47). Masarykovi však již nestačilo být součástí nějaké monarchistické federace, ale požadoval samostatný československý stát.

Výrazným úspěchem Benešovy diplomacie bylo uznání *Československé národní rady* jako představitele nového československého státu ze strany Francie (červen 1918), Anglie (srpen 1918) a Itálie (říjen 1918). To současně umožnilo přístup zástupců Čs. národní rady na jednání států Dohody. Československé národní rada byla jako vrcholný orgán zahraničního odboje ustavena na jaře 1916. Předsedou byl T. G. Masaryk, místopředsedy M. R. Štefánik a poslanec Říšského sněmu za Agrární stranu Josef Dürich (1847-1927) a generálním tajemníkem E. Beneš. Její sídlo bylo na Rue Bonaparte 18, kde bydlel Beneš.

14. října oznámil Beneš francouzskému ministerstvu zahraničí a velvyslancům dohodových zemí, že 26. září 1918 byla vytvořena trojčlenná vláda včele s Tomášem G. Masarykem, který byl zároveň ministrem financí, ministrem války byl Milan Rastislav Štefánik a ministrem zahraničí a vnitra byl Edvard Beneš.

28. října 1918 Beneš jako představitel zahraničního odboje jednal v Ženevě s domácími politiky o budoucnosti nového státu. Na Nový rok 1919 dorazila za Benešem, který dlouhodobě pobýval v Paříži, konečně po třech letech jeho manželka Hana.

Z Benešovy iniciativy byla 14. února 1919 podepsána s Francií dohoda o vojenské spolupráci, která začínala slovy „...*(Ozbrojené) síly československé jsou na různých dějištích operací postaveny pod vrchní velení maršála Foché*“. Potom do Prahy dorazil velitel francouzské vojenské mise generál Maurice César Joseph Pellé (1863–1924), který se stal náčelníkem generálního štábu československé armády. Tento stav vydržel až do roku 1926.

Tento Benešův postup významně zhoršil vzájemné vztahy mezi ním a Milanem Rastislavem Štefánikem, který prosazoval větší spolupráci s Itálií na úkor Francie. Beneš se kriticky vyjádřil o Štefánikově soukromém životě i o jeho vztahu s italskou markýzou Giulianou Benzoni (1895-1982). Vadilo mu i to, že se Štefánik odmítal i jako ministr naší vlády vzdát francouzského občanství. Spory bohužel vyřešila až tragická Štefánikova smrt v letadle Caproni na letišti v Ivanke u Bratislavy 4. května 1919. Beneš samozřejmě neunikl šeptandě, že na smrti Štefánika má svůj podíl. To se ale nikdy neprokázalo.

V Čechách bylo potřeba vytvořit vlastní, československý zákonodárny sbor. Bylo proto použito výsledků voleb do rakousko-uherského sněmu v r. 1911 přepočítaných podle tzv. Švehlova klíče.